

EASTERN PARTNERSHIP: ACHIEVEMENTS AND PERSPECTIVES

PARTENERIATUL ESTIC: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE

Natalia LOBANOV⁴⁹, prof. univ. dr.hab.

Abstract. În articol se analizează progresele realizate în primii zece ani ai Parteneriatului Estic, precum și obiectivele stabilite pentru următoarea etapă a dezvoltării acestui program de cooperare, conceput pentru al doilea deceniu. Se constată, că Parteneriatul Estic rămâne prioritar pe agenda Uniunii Europene, țările partenere au noi oportunități comerciale și de investiții, susținere financiară în realizarea reformelor, sprijin pentru întreprinderile mici și mijlocii, transformarea digitală, dezvoltarea energiei regenerabile, managementul mediului etc. Analiza se bazează pe documentul cuprinzător, lansat în martie 2020, intitulat „Politica Parteneriatului Estic după 2020: construirea rezistenței - un parteneriat estic care asigură securitatea”, precum și pe Agenda cuprinzătoare, axată pe redresare, reziliență și reformă, cu angajamente în toate domeniile prioritare de cooperare, lansată în iunie 2021.

Cuvinte cheie: Parteneriatul Estic, Politica Europeană de Vecinătate, integrare, cooperare regională

JEL CLASSIFICATION: F02, F15

1.Introducere

Parteneriatul Estic este un program multilateral al Uniunii Europene care vizează dezvoltarea cooperării regionale cu cele șase foste republici ale URSS - Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova și Ucraina. A fost inițiat de miniștrii de externe ai Suediei și Poloniei Karl Bildt și Radoslaw Sikorski în mai 2008, iar în decembrie a aceluiași an a fost aprobat de liderii țărilor UE. La summitul UE din martie 2009, a fost stabilit un plan care prevede crearea de structuri și un cadru pentru relațiile dintre UE și cele șase state. Lansat oficial la 7 mai 2009, acest proiect a fost considerat o oportunitate de apropiere politică și de integrare economică cu Uniunea Europeană a țărilor vecine din Europa de Est, care nu au o perspectivă clară de aderare în următorii ani.

Cooperarea multilaterală în cadrul Parteneriatului Estic acoperă o gamă largă de probleme:

- consolidarea instituțiilor și bunei guvernări, precum și a capacității de a face față provocărilor externe;
- dezvoltarea oportunităților comerciale prin integrare economică și acorduri comerciale;
- asigurarea securității energetice și îmbunătățirea interconectărilor pentru energie și transport;
- consolidarea mobilității și a contactelor interumane.

Totodată Parteneriatul Estic ia în considerare nu numai guvernele, ci și perspectivele societății civile din punctul de vedere al autorităților locale și regionale, liderilor de afaceri, adunărilor parlamentare.

Uniunea Europeană se angajează să aibă o cooperare puternică, diferențiată și reciproc avantajoasă cu toate cele șase țări ale Parteneriatului Estic, indiferent de nivelul lor de ambiție în relațiile lor cu UE.

2.Cooperare și progrese realizate pe parcursul celor 10 ani de activitate

În cadrul programului, au fost acumulate toate proiectele de cooperare dintre UE și cele șase țări, fiind stabilite două sarcini care motivează aceste state pentru apropierea de Uniunea Europeană: semnarea acordurilor privind simplificarea și abolirea ulterioară a regimului de vize,

⁴⁹ email: lobanov.natalia@ase.md . Academia de Studii Economice a Moldovei, Republica Moldova, Chișinău, Bănulescu Bodoni, 61, MD 2005

precum și acordurilor de liber schimb. Participanții la program sunt, de asemenea, încurajați să își asume obligații contractuale de a efectua reforme care vizează introducerea normelor europene în legislația națională și realizarea obiectivelor Parteneriatului Estic și anume:

- Integrarea politică și economică între UE și țările partenere;
- Promovarea securității, stabilității și buneii guvernări;
- Stimularea cooperării între organizațiile societății civile și autoritățile publice din țările partenere;
- Încurajarea contactelor interpersonale prin liberalizarea vizelor pe termen lung și individual, după îndeplinirea condițiilor prealabile necesare;
- Creșterea securității energetice;
- Asistență în reformarea industriei și protecția mediului.

Obiectivele sunt implementate într-un format bilateral și multilateral. Formatul bilateral presupune aprofundarea legăturilor bilaterale dintre UE și fiecare dintre partenerii estici. Acest proces se realizează prin încheierea de acorduri bilaterale, cum ar fi acordurile de asociere, de constituire a zonelor de liber schimb aprofundat și cuprinzător (DCFTA, Deep and Comprehensive Free Trade Areas), dialogul bilateral privind liberalizarea vizelor, precum și printr-o cooperare bilaterală mai strânsă în mai multe domenii și asistență tehnică. [1]

Formatul multilateral este un cadru în care UE și partenerii estici se confruntă cu provocări comune ca grup. Formatul multilateral promovează obiectivele Parteneriatului Estic prin platforme multilaterale și inițiative emblematice. Astfel, cooperarea multilaterală include 4 platforme tematice (Consolidarea instituțiilor și buna guvernare; Dezvoltare economică și oportunități de piață; Conectivitate, eficiență energetică, mediu și schimbări climatice; Mobilitate și contacte interpersonale), precum și o serie de paneluri de lucru la nivel de experți, care facilitează schimbul de informații, bune practici și în cadrul cărora se elaborează proiecte concrete. Totodată, inițiativele emblematice vizează:

- Managementul integrat al frontierelor;
- Fondul pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;
- Piețe pentru electricitate, eficiență energetică și energii regenerabile;
- Diversificarea aprovizionării cu energie;
- Prevenirea dezastrelor naturale și provocate de om (pregătirea și răspunsul la acestea);
- Managementul mediului.

În funcție de profunzimea obligațiilor asumate, țările Parteneriatului Estic primesc asistență financiară specifică din partea UE. La stabilirea Parteneriatului Estic în 2009, UE a alocat 600 de milioane de euro pentru această inițiativă. Proiectele finanțate în cadrul inițiativei prevăd cofinanțare obligatorie în cuantum de cel puțin 20% din costul subvenției pentru implementarea proiectului aprobat. Potrivit Comisiei Europene, s-au alocat 2,8 miliarde de euro pentru aceste nevoi numai în 2014-2017. Organul de conducere al inițiativei este Formatul multilateral al Parteneriatului Estic care funcționează la mai multe niveluri. Cel mai înalt nivel este prezentat sub forma unor reuniuni la nivel înalt ale șefilor de stat și de guvern din statele membre ale UE și din țările partenere. Nivelul următor este prezentat sub forma reuniunilor miniștrilor de externe și, la necesitate, a altor miniștri. [2]

Parteneriatul Estic se bazează pe Politica europeană de vecinătate (PEV), pentru vecinii săi din Europa de Est și la sud de Marea Mediterană, special adaptată și dezvoltată în continuare pentru vecinii europeni. Prima revizuire a PEV a fost în 2011, în rezultatul revoltelor din lumea arabă, numite și „Primăvara arabă.” Cea de-a doua revizuire a PEV a avut loc în 2015, după consultații ample cu țările membre, țările partenere, organizațiile internaționale, societatea civilă, societatea academică.

Stabilizarea devine prioritatea politică a PEV. De asemenea, elemente-cheie ale noii PEV devin diferențierea și fortificarea implicării reciproce în relațiile de cooperare. Această modificare

reiese din faptul, că nu toți partenerii tind în aceeași măsură să corespundă regulilor și standardelor UE, și reflectă viziunea fiecărei țări față de caracterul și profunzimea parteneriatului. UE susține și continuă să promoveze prin intermediul PEV valorile universale, aplicând modalități mai eficiente de a contribui la democrație, drepturile omului și supremația legii.

Noua PEV activează eforturile pentru susținerea dezvoltării economice și sociale incluzive, iar crearea locurilor de muncă pentru tineret a devenit una din măsurile principale ale stabilizării economice. O atenție particulară se acordă eficientizării conlucrării cu țările partenere în domeniul securității, în special prevenirea conflictelor, combaterea terorismului, lupta cu radicalizarea. De asemenea, în centrul atenției se află mobilitatea legală, pe de o parte, și lupta cu migrația ilegală, traficul de ființe umane, pe de altă parte. A crescut importanța cooperării în domeniul securității energetice, în atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

Relațiile cu partenerii se reorientează în funcție de prioritățile considerate drept fundamentale pentru parteneriat, în scopul susținerii spiritului de implicare a părților. Noua PEV presupune o atragere mai activă a țărilor UE în procesul formării și realizării politicii în țările vecine. Metodele concrete de cooperare sunt corelate cu graficul de lucru al fiecărui program de parteneriat. De asemenea, mai flexibil sunt utilizate resursele financiare disponibile, în scopul reacției mai rapide din partea UE la noile provocări în aria de vecinătate. Noua PEV presupune o interacțiune mai strânsă cu societatea civilă, partenerii sociali, tineretul, precum și atragerea, la necesitate, a actorilor regionali care nu sunt incluși în aria de vecinătate, la soluționarea problemelor din regiune.

În cadrul Summitului Parteneriatului Estic din 2017, care a avut loc la Bruxelles, pe 24 noiembrie 2017, au fost aprobate 20 de rezultate preconizate pentru 2020. Toți partenerii au convenit să obțină rezultate concrete, concentrându-se pe realizarea celor 20 de obiective. Acestea includ chestiuni transversale, precum cooperarea cu societatea civilă și emanciparea femeilor și egalitatea de gen, precum și construirea unei economii mai puternice, consolidarea bunei guvernante, îmbunătățirea conectivității, combaterea schimbărilor climatice și investițiile în oameni și în societate. [3]

Parteneriatul Estic reprezintă, nu în ultimul rând, un instrument pentru promovarea reformelor în țările partenere. Obligațiunile asumate de parteneri timp de un deceniu s-au valorificat în următoarele principalele realizări ale Parteneriatului Estic:

1. Uniunea Europeană are noi acorduri bilaterale politice și economice, care ghidează relațiile și cooperarea cu majoritatea țărilor partenere din est și aduc beneficii tangibile cetățenilor din întreaga regiune.

2. Au apărut mai multe oportunități comerciale și de investiții între statele membre ale UE și cele șase țări partenere din est. Numărul companiilor din țările semnatare DCFTA care exportă în UE a crescut semnificativ din 2015: Georgia cu 35%, Moldova cu 40% și Ucraina cu 26%. Cele șase țări partenere din Est împreună sunt acum al zecelea partener comercial al UE. Volumul comerțului a crescut, de asemenea: cu 12% cu Armenia, 28% cu Azerbaidjan, 16% cu Belarus.

3. Are loc diversificarea economică, atragerea investițiilor și crearea locuri de muncă. UE a acordat peste 125.000 de împrumuturi IMM-urilor, dintre care peste 50% erau în moneda locală, pentru a sprijini creșterea în regiune.

4 S-a stabilit o mai bună legătură de transport și infrastructură în cadrul extinderii rețelei transeuropene de transport (TEN-T, The Trans-European Transport Network), care prevede 4.800 km de drumuri și căi ferate noi și reabilitate până în 2030. Acest fapt va deschide noi oportunități de dezvoltare economică și schimburi între UE și țările partenere, precum și între țările partenere.

5. Au fost instituite regimuri fără viză între UE și Georgia, Ucraina, Republica Moldova. UE a încheiat acorduri de facilitare și readmisie cu Armenia, Azerbaidjan și a finalizat negocierile cu Belarus. Acestea sunt esențiale în promovarea mișcării atât a cetățenilor UE, cât și a țărilor partenere într-un mediu sigur și bine gestionat.

6. Se constată mai multă rezistență și eficiență energetică prin scăderea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră și prin creșterea ponderii energiei regenerabile.

Datorită sprijinului UE, aproape 100.000 de familii și-ar putea reduce facturile la energie și își pot îmbunătăți nivelul de trai. Pactul primarilor - inițiativa UE privind acțiunea locală în domeniul energiei și schimbărilor climatice - a devenit o rețea de 400 de municipalități, acoperind aproximativ 40% din cele 6 țări partenere, în timp ce peste 10% din întreaga populație a beneficiat de îmbunătățiri ale infrastructurii municipale datorită Fondului E5P.

7. Se acordă sprijin pentru tineri, în special în ceea ce privește dezvoltarea competențelor și încurajarea capacității de angajare a acestora, inclusiv printr-un acces sporit la programele UE. Peste 80.000 de cazuri de mobilitate de tineri au avut loc până în 2020, inclusiv prin programul Erasmus +. Școala europeană lansată la Tbilisi oferă educație de înaltă calitate tinerilor lideri.

8. Serviciile publice au devenit mai accesibile și orientate către servicii pentru cetățeni, au fost create noi centre de servicii cu ghișee unice și /sau servicii de e-guvernare în cele șase țări.

9. Acces mai ușor la o rețea de internet în bandă largă de mare capacitate pentru 2 milioane de oameni de știință, cadre universitare și studenți la peste 700 de instituții de învățământ și cercetare din cele șase țări partenere din est.

10. O mai bună cunoaștere a Uniunii Europene în rândul cetățenilor din țările partenere din est, precum și a Parteneriatului Estic în rândul cetățenilor UE. [4]

Pentru a marca cea de-a 10-a aniversare a Parteneriatului Estic, pe 14 mai, 2019 președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker, a găzduit o conferință la nivel înalt. La conferință au participat șefii de stat și de guvern din țările vecinătății de est ale UE, miniștrii de externe ai statelor membre ale UE, reprezentanți ai societății civile, lideri de afaceri, tineri și jurnaliști din 34 de țări. „Parteneriatul Estic este un parteneriat pentru și cu cetățenii, fundamental orientat spre viitor; concentrat clar asupra a ceea ce este important pentru ei. Împreună lucrăm pentru consolidarea economiei, îmbunătățirea guvernanței și consolidarea legăturilor și societății”, a declarat președintele Juncker. [5]

3.Obiective prioritare pentru următorii 10 ani

Pe 18 martie 2020, după un deceniu al Parteneriatului Estic, Comisia Europeană și-a prezentat viziunea asupra viitorului acestei inițiative, au fost formulate obiectivele pentru următorii 10 ani. Comisia Europeană a publicat comunicarea comună intitulată *Politica privind parteneriatul estic după 2020: Consolidarea rezilienței – un Parteneriat estic care produce rezultate pentru toți*. Comunicarea prezintă cinci obiective de politică:

- Economii reziliente, durabile și integrate
- Instituții responsabile, stat de drept și securitate
- Reziliență în materie de mediu și la schimbările climatice
- Transformare digitală
- Societăți echitabile și favorabile incluziunii. [6]

Trasând perspectivele, comisarul european pentru vecinătate și extindere, Oliver Varhei, a declarat : „Vă vom ajuta să construiți o economie și o creștere mai puternică, să creați locuri de muncă prin atragerea investițiilor străine directe și prin consolidarea comunicațiilor în transporturi, energie și mediu”. De asemenea, el a promis asistență din partea UE pentru a face față consecințelor crizei coronavirusului.

În primul rând, Comisia Europeană dorește să ajute la modernizarea economiilor a șase țări post-sovietice. În special, este vorba despre sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii. Comisia Europeană va continua să ofere garanții pentru împrumuturi, în principal în moneda locală, precum și stimulente pentru investiții. În plus, Bruxelles se angajează să sprijine țările terțe să adere la Organizația Mondială a Comerțului. Printre participanții la Parteneriatul Estic sunt două dintre astfel de țări - Belarus și Azerbaidjan.

Încă un aspect important: Comisia Europeană intenționează să propună o inițiativă separată pentru tineri. Scopul este de a ajuta tinerii să-și găsească de lucru, precum și să își înceapă propria afacere.

O atenție sporită a fost acordată la Bruxelles digitalizării, care se va concretiza în asistență în dezvoltarea internetului de mare viteză, precum și în acorduri privind reducerea sau abolirea tarifelor de roaming atât între țările Parteneriatului Estic, cât și cu UE.

O altă prioritate este atingerea obiectivului de neutralitate climatică. Comisia Europeană dorește să sporească sprijinul acordat țărilor din Parteneriatul Estic pentru a îmbunătăți eficiența energetică în clădiri. De asemenea, va contribui la dezvoltarea energiei regenerabile, în primul rând la reducerea consumului de cărbune.

Comisia Europeană a subliniat că fiecare țară este liberă să aleagă sursele de energie pe care le folosește, dar a menționat că contactele viitoare cu țările partenere vor depinde de siguranța nucleară. În primul rând, acest lucru se referă la Belarus, unde se construiește o centrală nucleară în Ostrovets, a cărei lansare viitoare provoacă nemulțumiri considerabile în Lituania vecină. [7]

Pe 18 iunie 2020 șefii de stat și de guvern ai Uniunii Europene la un summit online cu liderii țărilor Parteneriatului Estic (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Republica Moldova, Ucraina) au confirmat că acest program este o prioritate a politicii externe a comunității. Declarația a fost făcută de șeful Consiliului European Charles Michel la o conferință de presă care a urmat întâlnirii virtuale. „Toți liderii au confirmat că Parteneriatul Estic este o prioritate a politicii externe a UE și va rămâne așa, împreună cu prioritățile noastre europene pentru democrație, drepturile omului, statul de drept, egalitatea de gen, reformele structurale și combaterea dezinformării”, a spus el. Potrivit acestuia, „un sprijin european puternic arată în mod clar cât de importantă se acordă UE Parteneriatului estic.” Liderii și-au exprimat voința politică de a continua să construiască democrație comună, prosperitate și stabilitate, pe baza valorilor noastre comune, prin regulile ordinii internaționale și dreptul internațional. Michel a menționat că „cooperarea a înflorit în ultimul deceniu”. „Comerțul dintre UE și cei șase parteneri s-a dublat. Împreună, țările Parteneriatului Estic sunt acum al zecelea cel mai mare partener comercial al UE. UE este partenerul comercial numărul unu pentru patru țări ale Parteneriatului Estic și al doilea partener comercial pentru celelalte două”, a spus el. [8]

Totodată, este de menționat, că Uniunea Europeană nu deschide perspectiva aderării depline pentru țările Parteneriatului Estic. Încă de la început, acest program a avut în vedere doar „asocierea politică” și „integrarea economică” cu UE, iar ca instrumente pentru realizarea unor astfel de obiective au fost propuse acorduri de asociere, crearea zonelor de liber schimb, precum și regimuri fără vize. Trei țări (Republica Moldova, Georgia, Ucraina) au profitat de aceste oportunități, trei (Armenia, Azerbaidjan, Belarus) - nu. Dar, nici în astfel de situație Uniunea Europeană nu este gata să ofere, în cadrul acestui program, perspectiva aderării pentru Republica Moldova, Georgia, Ucraina, țări care au semnat deja acorduri de asociere, și care tind spre acest obiectiv major. Motivul este că Parteneriatul Estic face parte din politica de vecinătate a UE. Și apartenența la acesta, chiar și pe termen lung, nu garantează perspective de membru al UE. Există un alt instrument pentru aderarea la UE - politica de extindere. [9] Prin procesul de extindere, UE integrează noi membri, odată ce aceștia îndeplinesc o serie de condiții democratice, economice și politice. În prezent se poartă negocieri de aderare cu Muntenegru, Serbia și Turcia. Albania și Republica Macedonia de Nord sunt, de asemenea, țări candidate, în timp ce Bosnia și Herțegovina și Kosovo sunt țări potențial candidate. [10]

În încercarea de a depăși ambiguitatea și divergențele existente în cadrul Parteneriatului Estic privind perspectivele de integrare, pe 24 iunie 2021, Republica Moldova, Georgia și Ucraina au prezentat Uniunii Europene un nou format de cooperare, Trio Asociat, pentru a demonstra că țările respective sunt mature în aspirațiile sale europene și sunt gata pentru următorul nivel al procesului de asociere, care ar trebui să conducă țările către perspectiva europeană. Iar noul format îi va ajuta pe toate cele trei state membre să efectueze mai eficient „reformele europene” și să introducă standardele UE. [11]

Interesul Moldovei, Georgiei și Ucrainei pentru integrarea europeană a fost apreciat de Înalțul Reprezentant al UE pentru afaceri externe și politica de securitate Josep Borrell. „Am

salutat o coordonare mai strânsă între Georgia, Moldova și Ucraina, precum și cererea acestora de cooperare consolidată cu UE. Un aspect extrem de important al Parteneriatului Estic este dezvoltarea legăturilor nu numai între UE și țările noastre partenere, ci și între ele”, a subliniat Borrell. În opinia sa, Uniunea Europeană ar trebui „să fie mândră de faptul că partenerii noștri vor să devină mai aproape de noi, de UE și chiar să adere la ea”. [12]

Concomitent, pe 28 iunie 2021, Belarus și-a suspendat participarea la Parteneriatul Estic ca răspuns la măsurile restrictive introduse de UE împotriva acestei țări.

Bruxelles-ul a căutat întotdeauna să creeze o nouă dimensiune, și anume cooperarea regională între țările din Parteneriatul Estic. Iar Trio Asociat a devenit o primă inițiativă regională de acest fel în cadrul Parteneriatului Estic.

Discuțiile privind viitoarea politică a Parteneriatului Estic continuă. Pe 2 iunie 2021, Comisia Europeană și Înalțul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate au prezentat Agenda cuprinzătoare, axată pe redresare, reziliență și reformă, cu angajamente clare în toate domeniile prioritare de cooperare. Această agendă se bazează pe cinci obiective pe termen lung, după cum au fost definite pentru viitorul Parteneriatului Estic în martie 2020. Agenda va fi susținută de un Plan Economic și de Investiții de 2,3 miliarde de euro în granturi, finanțare mixtă și garanții, cu un potențial de mobilizare de până la 17 miliarde de euro în investiții publice și private. Agenda include selectarea a top zece obiective pentru 2025, cu angajamente clare în toate domeniile prioritare de cooperare. Acestea cuprind domenii precum sprijinul suplimentar pentru 500.000 de IMM-uri, construirea sau modernizarea a 3.000 de km de drumuri și căi ferate prioritare, în conformitate cu standardele UE, abordarea amenințărilor hibride și legate de cibernetică, combaterea corupției, reducerea consumului de energie cu cel puțin 20% în 250.000 de gospodării, îmbunătățirea accesului la apă potabilă și aer calitativ, accesul sporit la internet de mare viteză în 80% din gospodării, asistență pentru vaccinarea lucrătorilor din domeniul sănătății, sprijin suplimentar pentru societatea civilă și mass-media independentă, oportunități de mobilitate pentru 70.000 de studenți, cercetători și tineri. Propunerile vor fi discutate cu țările partenere, statele membre ale UE, societatea civilă și alte părți interesate cheie, în vederea celui de-al 6-lea Summit al Parteneriatului Estic din decembrie 2021. [13] În același timp, noua agendă presupune, de asemenea, o revizuire a arhitecturii multilaterale a Parteneriatului Estic pentru a adapta această structură la noile priorități și a o face pe deplin compatibilă cu scopul propus. Iar țările partenere, urmează să se mobilizeze pentru a utiliza toate instrumentele și mecanismele în vederea asigurării asocierii lor economice și politice profunde cu UE, în special, țările ce fac parte din Trio Asociat (Republica Moldova, Georgia, Ucraina), și tind să devină membri cu drepturi depline ai UE.

4. Concluzii

Parteneriatul Estic rămâne prioritar pe agenda Uniunii Europene. Printre cele mai mari realizări din ultimii 10 ani ai Parteneriatului Estic se numără trei acorduri de asociere, cu Republica Moldova, Georgia, Ucraina, crearea zonelor de liber schimb și instituirea regimului fără viză între UE și aceste trei țări. Comerțul țărilor respective cu UE a crescut semnificativ în ultimii ani. De exemplu, UE a luat cu fermitate locul principalului partener economic al Republicii Moldova și al Ucrainei.

De asemenea, printre succese se numără mai multe oportunități comerciale și de investiții între statele membre ale UE și cele șase țări partenere din est. În comerțul exterior Parteneriatul Estic ocupă locul al zecelea printre partenerii UE. Au fost create noi locuri de muncă, asigurată o mai bună legătură de transport și infrastructură în cadrul extinderii rețelei transeuropene de transport, a sporit eficiența energetică prin scăderea consumului de energie și a emisiilor de gaze cu efect de seră și prin creșterea ponderii energiei regenerabile etc.

De-a lungul celor 10 ani, țările Parteneriatului Estic s-au divizat în două grupuri condiționate. Republica Moldova, Georgia, Ucraina au anunțat un curs ferm spre aderarea la UE, au semnat

acorduri de asociere și au obținut un regim fără vize cu Uniunea Europeană. Spre deosebire de Belarus, Azerbaidjan și Armenia, care nu își propun să adere la UE.

Uniunea Europeană cooperează cu țările Parteneriatului Estic atât pe o bază bilaterală, cât și pe o bază multilaterală. Totodată, Bruxelles subliniază că cooperarea dintre țările din regiune nu este mai puțin importantă. Republica Moldova, Georgia și Ucraina, prezentând formatul Trio Asociat, au decis să aprofundeze interacțiunea lor, să consolideze cooperarea în diverse sectoare și la nivel politic, pentru a aduce țările asociate mai aproape de standardele europene, pentru a atinge obiectivele pe termen mediu și lung, nu numai să asigure apropierea, ci și să devină membri cu drepturi depline ai UE.

Planul Economic și de Investiții înaintat în 2021 include oportunități pentru toți partenerii estici, prezintă investițiile prioritare și definește un set de inițiative emblematică, care au fost identificate în comun cu țările partenere, având în vedere prioritățile, nevoile și ambițiile acestora. Totodată, în centrul activității Parteneriatului Estic se află promovarea democrației, a bunei guvernări și a statului de drept, care sunt atât de esențiale pentru a obține rezultate pozitive și concrete în cooperare.

Bibliografie

1. <https://www.swedenabroad.se/ro/embassies/moldova-chisinau/despre-noi/parteneriatul-estic/>.
2. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/>
3. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/20-deliverables-for-2020/>
4. https://www.consilium.europa.eu/media/44408/factsheet_eap_10years_2019_en_0.pdf
5. <https://www.euneighbours.eu/ru/east/stay-informed/news/vostochnoe-partnerstvo-otmechaet-10-letniy-yubiley-na-konferencii-vysokogo>
6. <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eastern-partnership/eastern-partnership-policy-beyond-2020/>
7. <https://www.dw.com/ru/%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%81%D0%B8%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B5-%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%83%D1%89%D0%B5%D0%B3%D0%BE-%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0/a-52828643>
8. <http://mirperemen.net/2020/06/es-podtverdil-cto-vostochnoe-partnerstvo-yavlyaetsya-prioritetom-vneshnej-politiki-soyuza/> ,
9. <https://www.dw.com/ru/%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%B5-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D1%82%D1%83%D0%BF%D0%B8%D0%BA-%D0%B8%D0%BB%D0%B8-%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%BF%D0%BB%D0%B8%D0%BD-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%83%D1%82%D0%B8-%D0%B2-%D0%B5%D1%81/a-52511414>
10. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/167/extinderea-uniunii>
11. <https://mfa.gov.md/ro/content/republica-moldova-georgia-si-ucraina-vor-intensifica-cooperarea-domeniul-integrarii-europene>
12. <https://www.dw.com/ru/ukraina-gruzija-i-moldova-predstavili-es-novyj-format-sotrudnichestva/a-58030917>
13. <https://www.euneighbours.eu/ro/east/stay-informed/news/parteneriatul-estic-o-agenda-reinnoita-pentru-redresare-rezilienta-si>